

eller fra en hvilkenfomhelst anden Kant. Jeg kan ikke nægte, at jeg er overbevist om, at vi gjøre bedre i at blive ved det, vi have, end at gaae ind paa det subsidiaire Forslag omtrent saaledes, som det nu i sin Heelhed er formet. Det, vi have, kan ikke staae længe, men vedtage vi dette, gjælder det gamle Ordspørg, at nye Koste seie bedst. Hver skal imindste seie sin Tid ud, og det vil da falde meget vanskeliggere at slippe bort fra Loven, som den bliver ved det subsidiaire Forslag, end fra det, vi nu have; thi det kan, som sagt, ikke bestaae længe.

Formanden: Folkethingsmanden for Ribe Amts 3die Valgkreds har Ordet.

Rühnell: Da de under Nr. 2 stillede Endringsforslag ere tagne tilbage, fravalder jeg Ordet.

Formanden: Folkethingsmanden for Ringkjøbing Amts 3die Valgkreds har Ordet.

J. Madsen: Den principale Strid, som har reist sig i Anledning af det foreliggende Lovudkast tilligemed de dertil stillede Endringsforslag, gaar fornemmelig ud paa, om den Bog, hvorom der er Tale, skal være en Opholdsbog eller en Forholdsbog. Dersom man vil holde sig til det subsidiaire Forslag, og dette bliver vedtaget, saa vil Bogen som en Følge heraf blive baade en Opholdsbog og en Forholdsbog. Vil man derimod holde sig til det principale Forslag, saa bliver Bogen alene en Opholdsbog, og saa kunde jeg ønske at gaae videre, som jeg allerede har omtalt ved Sagens første Behandling; thi det forekommer mig, at det ikke er hensigtsmæssigt at blive staaende ved at paalægge alene Lyndet, at have en saadan Bog; holder man sig til en Opholdsbog alene, saa maa denne Bog, foruden at have Interesse for Bedkommende, ogsaa have Interesse for Politiet og Fattigvæsenet, og det er især i denne sidste Henseende, at jeg ved første Behandling fremhævede, at en saadan Opholdsbog i mange Retninger kunde have stor Betydning. Det forekommer mig imidlertid, at der ikke har reist sig nogen Stemme ved første Behandling eller

nu ved anden Behandling om at udstrække en saadan Opholdsbog videre end til Tjenestlyndet, og i saa Tilfælde ønsker jeg ikke nogen større Forandring i de nu bestaaende Forhold, men vil, som en Følge heraf, tilraade at vedtage det subsidiaire Forslag, der, som jeg allerede har antydet, gjør den Forandring, at Studsmaalsbogen ikke hovedsagelig bliver en Forholdsbog, men navnlig en Opholdsbog, hvori Huusbonden blot skal indføre, fra og til hvilken Tid Lyndet har tjent. De ærede Medlemmer, som nu holde mest paa, at Bogen skal være en Opholdsbog og ikke en Studsmaals- eller Forholdsbog, maa naturligtvis stemme for det principale Forslag, og jeg troer i den Henseende, at det var godt, at alle de stillede Forslag bleve vedtagne, men de, der derimod ville beholde Studsmaalsbogen, men have det Punkt foran, det, som angaar Huusbondens Berettigelse til at skrive Studsmaal i Bogen, maa tage det subsidiaire Forslag, og jeg skal ikke have Noget imod, om ogsaa den sidste Deel af bemeldte Forslag blev udstemt. Det forekommer mig, at dersom man ikke er tilbøielig til at gaae videre med Opholdsbogen end til at paalægge den for Lyndet alene, saa maatte man helst holde sig til Studsmaalsbogen og blot foretage de Endringer, som det subsidiaire Forslag antyder, og for de ærede Herrer, der kunne være tilbøielige til at gaae den Vej, vil jeg tillade mig at anbefale det subsidiaire Forslag.

Rettelser i Warbergs Foredrag:

Sp. 1162, Lin. 11 f. n.: „opvovende i Christelig Henseende“ læs: „opvovende i kjonstlig Henseende“.